

Disharmonie in relaties

LITERATUUR

'De Koningin van Antwerpen'
door Gerrit Hoogstraaten. Uit-
geverij: Thoth, Amsterdam.
Prijs: f 24,50.

Gerrit Hoogstraaten (1953) publiceert in de bundel 'De Koningin van Antwerpen' een vijftal verhalen die thematisch een sterke samenhang vertonen. Hoewel ze qua structuur en lengte nogal verschillen is het belangrijkste thema steeds: de waarheid laten zien achter de buitenkant van menselijke relaties.

Wanneer door die buitenkant heengeprikt wordt, - en in de verhalen vindt dat gaandeweg plaats in de loop der gebeurtenissen -, dan blijkt in de meeste gevallen dat er een duidelijke disharmonie is, een gemis. Dat tekort manifesteert zich dan schrijnend in de beschreven relaties tussen bijvoorbeeld man en vrouw of tussen ouder en kind.

In het verhaal 'Au revoir' maken Clara en Frits een reis naar Parijs. Hoewel ze vijftwintig jaar getrouwd zijn, blijkt hun huwelijk niet te zijn, wat er toch op zijn minst van zo'n relatie verwacht mag worden. Voor de vrouw Clara is de verborgen waarheid achter de uiterlijke realiteit schokkend, zeker wanneer haar duidelijk wordt hoe en wanneer haar man zijn seksuele behoeften bevredigt. Hoogstraaten beschrijft op schrijnende wijze de relatie van zijn hoofdpersonen in 'Au revoir', maar ook helder, zonder ironie en zonder zelf storend partij te kiezen.

In het verhaal dat dezelfde titel draagt als de bundel, laat de auteur een Antwerpse moeder, Jacqueline van Weringen, aan een toevallig ontmoette Nederlandse vrouw, Stien de Groot, zien wat er van haar volwassen zoon is geworden. Voor de Antwerpse blijkt dat elke keer weer een confrontatie te zijn, die ze kennelijk alleen niet aankan en moet de-

len met een willekeurige ander, die het misschien plaatsvervangend begrijpt. Stien de Groot begrijpt trouwens noch de moeder, noch haar zoon. De waarheid blijkt ook hier een tekort op te leveren: een gemis in de relatie tussen moeder en zoon.

Het verhaal met de titel 'Een huis vol jonge mensen' heeft ook als kern de relatie tussen een zoon en zijn ouders. Tegen het decor van een ogenschijnlijk gezellig familiefeestje wordt in de loop van het verhaal een rijk scala aan verhoudingen duidelijk, die ook geen van alle gekarakteriseerd kunnen worden met termen als 'vol begrip' en 'met wederzijds respect'. Hetzelfde kan gezegd worden van de menselijke relaties in de beide andere verhalen 'De bank' en 'De verlossing van Persephone'.

De verhalen van Hoogstraaten zijn relatief kort en tamelijk beknopt. Daardoor missen ze bij tijd en wijle toch de nodige diepgang, die het thema vereist. De door Hoogstraaten behandelde thematiek zou er zich trouwens zeker ook toe hebben geleend om breder te worden uitgewerkt, bijvoorbeeld in novelleform.

Ander reeds verschenen werk van Gerrit Hoogstraaten is 'Het schip van zand'. Hij debuteerde met dit boek in 1987.
JAN LOOVERS

Zwolsche Courant
7/11/92

Ook verschenen in:
— Nieuw Kamp Nieuwsblad
— Het Nieuwe Land